

2011. NOVEMBER 15. KEDD

1TIMÓTEUS 5,1–16

MIHALINA LÁSZLÓ

A gyülekezet megintésének módja

^{5,1}Idősebb férfit ne dorgálj meg, hanem intsd mint apádat, a fiatalabbakat pedig mint öcsédet, ^{5,2}az idősebb asszonyokat mint anyádat, a fiatalabbakat mint húgodat: teljes tisztasággal.

Az özvegyekről

^{5,3}Az özvegyasszonyokat, akik valóban özvegyek, tiszteld. ^{5,4}Ha pedig egy özvegyasszonynak gyermekei vagy unokái vannak, ezek tanulják meg, hogy elsősorban a saját házuk népét becsüljék meg, és hálájukat szüleik iránt róják le, mert ez kedves az Istennek. ^{5,5}A valóban özvegy és magára maradt asszony pedig Istenben reménykedik, és kitart a könyörgésben és imádkozásban éjjel és nappal. ^{5,6}A kicsapongó pedig már életében halott. ^{5,7}Ezekről a dolgokról is rendelkezél, hogy feddhetetlenek legyenek. ^{5,8}Ha pedig valaki övéiről és főként háza népéről nem gondoskodik, az megtagadja a hitet, és rosszabb a hitlennél. ^{5,9}Az özvegyasszonyok közé csak olyat szabad bejegyezni, aki nem fiatalabb hatvan évesnél, aki egy férfi felesége volt, ^{5,10}aki mellett jó cselekedetei tanúskodnak, ha gyermekeket nevelt fel, ha vendégszerető volt, ha a szentek lábát megmosta, ha nyomorultakon segített, ha mindenféle jó cselekedetre kész volt. ^{5,11}A fiatalabb özvegyeket pedig ne jegyezd be, mert ha Krisztus ellenére feltámad bennük a vágy, férjhez akarnak menni. ^{5,12}Ezek ítéletet vonnak magukra, mert előző fogadalmukat megszegték. ^{5,13}Egyszersmind semmittevők is, akik megszokják, hogy házról házra járjanak; de nemcsak semmittevők, hanem fecsegők is, a más dolgába avatkoznak, és olyanokat beszélnek, amilyeneket nem kellene. ^{5,14}Azt akarom tehát, hogy a fiatalabb özvegyek menjenek férjhez, szüljenek gyermekeket, vezessenek háztartást, és ne adjanak semmi alkalmat az ellenségnek a gyalázkodásra. ^{5,15}Mert egyesek már a Sátánhoz hajlottak. ^{5,16}Ha egy hívő asszonynak özvegyasszony hozzátartozói vannak, segítse őket, ne terheljék a gyülekezetet, hogy az a valóban özvegyeket segíthesse.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Pál továbbra is az egyház vezetésének nehéz feladatával kapcsolatosan intéz intelmeket Timóteushoz: amikor a gyülekezet vezetője inti a gyülekezeti tagokat, különös tapintatról kell tanúskodnia. A παρακαλεω ige nagyon találó

erre a tapintatos intésre, ugyanis a jelentései között megtalálható: „lelkére beszél, kedvesen beszél valakivel”, a szelíd rábeszélő magatartást jelöli, amellyel az ember buzdító, bátorító tartalmakat közöl.¹

A gyülekezeti tagok csoportjait emeli ki a szakasz, akikkel szemben tapintatosnak kell lennie a vezetőnek miközben inti őket.

¹ VARGA ZSIGMOND: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest, Kálvin Kiadó, 1996, 732.

Az első a **πρεσβυτερος**, és bár ugyanarról a kifejezésről van szó, mint a 17. versben használt presbíter főnév, mégis itt nem a tisztségviselőt jelöli, hanem sokkal általánosabb értelemben minden „*idősebb*” férfit (a **πρεσβυς** „idős” melléknév középfokaként),² a 2. versben található alakja pedig az „*idősebb*” asszonyt.

A *fiatalabbak* a következő csoport. A fiatalembert mint öccsét, a fiatal nőt mint húgát intse a vezető személy. Hozzáteszi Pál az utóbbihoz, hogy teljes tisztasággal. „Milyen könnyen belekeveredhet a fiatal nőkkel való foglalkozásba a kísértés. Csak az Úr előtti szentségben és tisztaságban folytatott élet jelenthet elegendő védelmet ebben a helyzetben.”³

Egy nagy családhoz hasonlít a levél szerint a gyülekezet.⁴ Ahogyan egy családban ugyanolyan mértékben szeret mindenkit az ember, de más és más típusú szeretettel fordul szüleihez, testvéreihez, gyermekeihez, ugyanúgy a gyülekezetben sem fordulhat a vezető ugyanazzal a lelkülettel mindenkire. Az idősebbek felé tisztelettel, az ellenkező nemhez tiszta gondolatokkal, saját generációjához egyenrangú félként közeledjen.

A harmadik csoport, amelyről Pál beszél: *az özvegyek* (**χρηρα**). Az özvegyiség ebben a sajátos összefüggésben a gyülekezet életében jól meghatározható státuszt jelent: „aki valóban özvegy”⁵, azaz vállalja az élethelyzetéből adódó következményeket és kötelességeket.

Miért foglalkozik az özvegyek témájával Pál ilyen részletesen? A korabeli társadalomban nem létezett szervezett szociális ellátórendszer (árváknak, időseknek, özvegyeknek), ezért szorosan hozzátartozott a szeretet nagy parancsából fakadó kötelességekhez a társadalom periferiájára sodródott rétegek, csoportok felkarolása. Ez volt az efézusi „szociális háló”. Különös gondja volt az akkori kornak az árvák mellett az özvegyekre is, mert köztudott volt, hogy az özvegyek jövedelem nélkül maradtak, hiszen egész életük a családhoz kötődött, és férjük tartotta el őket addig.

Milyen megoldások lehetnek a férj halála után a levél szerint?

Ha van gyermek, tartsa el az özvegyen maradt édesanyát.

Ha van tehetősebb asszony a gyülekezetben, vállalja fel néhány özvegy segítségét.

Ha fiatal az özvegy, menjen férjhez, alapítson családot újra.

Ha hatvan évnél idősebb, és jócselekedetekre kész volt mindig, jegyezzék be, és törődjenek vele.

² VARGA ZSIGMOND: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest, Kálvin Kiadó, 1996, 815.

³ AREND REMMERS: *1. Timotheusbrief: In Gottseligkeit leben*, Hückeswagen, Christliche Schriftenverbreitung, 1986, 84.

⁴ JOHN STOTT: *A Timóteushoz írt első levél és a Tituszhoz írt levél*, Budapest, Harmat Kiadó, 2000, 142.

⁵ 1Tim 5,3

Prédikációvázlat

A gyülekezet egy nagy családhoz hasonlít a Timóteushoz írt első levél szerint. Természetesnek tartja Pál, hogy ez határozza meg a gyülekezeti tagok viszonyát egymáshoz, és a gyülekezet vezetőjének viszonyát a gyülekezeti tagokhoz, és a gyülekezet viszonyulását a külvilághoz.

Ahogy egy családban ugyanolyan mértékben szeret mindenkit az ember, de más és más típusú szeretettel fordul szüleihez, testvéreihez, gyermekeihez, ugyanúgy a gyülekezetben sem fordulhat sem az egyháztag, sem a vezető ugyanazzal a lelkülettel mindenkihez. Az intés lelkülete itt sokkal általánosabb kifejezést jelent az eredeti szövegben, mint dorgálás, feddés: „lelkére beszél, kedvesen beszél valakivel”, a szelíd rábeszélő magatartást jelöli, amellyel az ember buzdító, bátorító tartalmakat közöl. Ezért így fordíthatjuk le általánosítva a magyarázott igeszakaszunk központi témáját a magunk számára:

1. Hogyan, milyen lelkülettel fordulunk a gyülekezeten belül egymáshoz?

Az idősebbek felé tisztelettel forduljunk!

„Idősebb férfit... intsd mint apádat... Az idősebb asszonyokat mint anyádat!” (1Tim 5,1a,5,2a)

A saját generációnkhoz egyenrangú félként viszonyuljunk!

„A fiatalabbakat pedig mint öcsédet!” (1Tim 5,1b)

Az ellenkező nemhez tiszta gondolatokkal közeledjünk!

„A fiatalabbakat mint húgodat: teljes tisztasággal!” (1Tim 5,2)

A társadalom perifériájára sodródottakat, az elmagányosodottakat karoljuk fel!

„Ha egy hívő asszonynak özvegyasszony hozzátartozói vannak, segítse őket!” (1Tim 5,16)

2. Az egyes rétegek iránti bátorító lelkületet egyes írásmagyarázók még tovább általánosítják:

Társadalmi kötelezettségeinkről szól ez az igeszakasz.⁶

Ha ezt a szempontot figyelembe vesszük, nem elégedhetünk meg azzal, hogy a lelkészek csak a szószékről fordulnak az emberekhez, nem elégedhetünk meg azzal, hogy csak a gyülekezeti tagok figyelnek oda egymásra (fiatalok az idősekre stb.)! Hanem nyitni kell a társadalmi kötelezettségeink mentén nekünk, hívő embereknek a világ felé, minden ember felé; ezt az egyház diakóniai felelősségének nevezhetjük.

Az emberekhez való odafordulás nem merülhet ki hamis diakóniában, azaz önelismerésre vágó közönséges jótékonykodásban.⁷ Az emberekhez való odafordulásunknak, lelkületünknek, felkaro-

⁶ JOHN STOTT: *A Timóteushoz írt első levél és a Tituszhoz írt levél*, Budapest, Harmat Kiadó, 2000, 144.

⁷ MAKKAI SÁNDOR: *Élő gyülekezet*, Budapest, Református Egyetemes Konvent Sajtóosztálya, 1948, 93.

ló cselekedeteinknek Krisztus jelenlétéről kell tanúbizonyságot tennie. Nagy kísértés hátradőlnünk a karosszékünkben azzal a felkiáltással, hogy az egyházunk intézményes diakóniai szolgálata, a szociális ellátórendszere, sok támogatószolgálat és házi segítségnyújtás képviseli úgyszólván helyettünk a bátorító lelkületet a világ felé. Nekünk is nagy a felelősségünk az emberekhez való odafordulásban! Isten szeretete tükröződjön a gyülekezet nagy családjában is kapcsolatainkban, és minden emberhez való viszonyunkban.